

**REKENINGKUNDE Gr 12
SEPTEMBER 2015**

MEMORANDUM (Afr 2)

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde items strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbele penalisering toegepas nie.
2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien antwoord foutief is, sien die bewerkings wat voorsien is, na.
3. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
7. Waar metodepunte toegeken word vir bewerkings, moet merker die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punte toegeken word.
8. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat die kandidate nie volpunte toegeken word vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie.
9. Kodes: f = vreemde items; p = plasing/aanbieding.

Hierdie memorandum bestaan uit 19 bladsye.

VRAAG 1

1.1

1. DIREKTE MATERIAALKOSTE (Nota)			
Beginsaldo		✓	12 000
Netto Aankope (52 000✓ + 28 000✓ - 5 000✓)	bewerking, een deel korrek	☑	75 000
Vrag op Aankope		✓	8 000
	bewerking, BS + NA+ VoA	☑	95 000
Slotvoorraad/Eindvoorraad		✓	(15 000)
Direkte Materiaalkoste	bewerking, minus EV	☑	80 000

9

**PRODUKSIEKOSTESTAAT
VIR DIE MAAND GEËINDIG 31 AUGUSTUS 2015**

Direkte materiaalkoste	Sien Nota hierbo	☑	80 000
Direkte arbeidskoste (30 000✓ + 40 000✓)	Bewerking, een deel korrek	☑	70 000
Primêre koste	bewerking, DM + DA	☑	150 000
Fabrieksbokoste✓		✓	45 000
Totale koste van produksie van klaarprodukte	bewerking; PK+FBK	☑	195 000

8

1.2

Bereken die koste van elke brood geproduseer in Augustus 2015.

$$195\,000 \text{ ☑} \div 30\,000 \text{ ✓} = R6,50 \text{ ☑}$$

(sien 1.1)

3

1.3

Gee TWEE moontlike redes vir die verhoging in totale grondstofkoste/materiaalkoste.

Enige TWEE redes: ✓✓ ✓✓

- Aantal eenhede het verhoog van 20 000 tot 30 000 (bedrae word nie vereis)
- Hoër aankoopkoste en/of -pryse/ Inflasie
- Meer afvalstowwe wat verlore raak
- Nuwe/Ander produksiemetodes word in gebruik gestel

4

1.4 Bereken die veranderlike koste per brood (tot die naaste sent).

$$\frac{\text{sien 1.1} \quad (30\,000 + 40\,000) \quad (4\,800)}{80\,000 \checkmark + 70\,000 \checkmark + [7\,200 \checkmark - 2\,400 \checkmark]}{30\,000 \checkmark}$$

$$= \frac{154\,800}{30\,000}$$

$$= R5,16 \checkmark \text{ **Bewerking; een deel korrek**}$$

6

1.5 Bereken die gelykbreekpunt vir Augustus 2015.

$$\frac{(54\,000 \checkmark \checkmark)}{(R9 \checkmark - R5,16 \checkmark)}$$

sien 1.4

$$= \frac{54\,000}{R3,84}$$

$$= 14\,062,5 \text{ OF } 14\,063 \checkmark \text{ **Bewerking; een deel korrek; } \checkmark \text{ **korrek opgerond**}**$$

6

Beskou jy die vlak van produksie as bevredigend of nie? Verduidelik en haal syfers aan om jou antwoord te staaf.

Bevredigend ✓

Verduideliking ✓✓ **Aanhaal van syfers** ✓ (Merk volgens die GBP hierbo bereken)

- Besigheid produseer 10 000 (50%) meer in Augustus, maar GBP het net met ± 2 000 verhoog (12,5%)
- Het baie meer as die GBP in Augustus vervaardig (30 000 vs 14 063)
- Meer produkte beskikbaar waarop wins gemaak word, dus kan wins verhoog.
Julie: 7 500 (20 000 - 12 500); Aug: 15 937 (30 000 - 14 063)

4

1.6

<p>James is bekommerd oor die oortydbetaling aan fabriekswerkers. Haal TWEE syfers aan uit die inligting wat sy bekommernis bevestig.</p> <p style="margin-left: 40px;">R30 000 (R6 000 elk) normale tyd /basiese loon✓ R40 000 (R8 000 elk) oortyd✓</p>	<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr><td style="width: 100%;"></td></tr> <tr><td style="width: 100%; text-align: center;">2</td></tr> </table>		2
2			
<p>Verduidelik TWEE moontlike redes wat die oortyd kan regverdig.</p> <p>Enige TWEE redes ten gunste van oortyd: ✓✓ ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde vraag na brood • Kragonderbrekings/Beurtkrag het onderbrekings in produksie veroorsaak • Stakings/Arbeidsoptrede het gelei tot laer produksie. • Meganiese onderbrekings maak dit moeilik om by sperdatums vir aflewering te hou. • Tekorte/Vertragings in die voorsiening van grondstowwe. • Hoë afwesigheid van sommige werkers kan produksieproses vertraag. 	<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr><td style="width: 100%;"></td></tr> <tr><td style="width: 100%; text-align: center;">4</td></tr> </table>		4
4			
<p>Stel TWEE interne beheermaatreëls voor wat James kan implementeer om oortyd te monitor en te verminder.</p> <p>Enige TWEE interne beheermaatreëls vir oortyd ✓✓ ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle oortyd behoort deur senior personeel goedgekeur te word • Stel produksieteikens wat gedurende normale werksure bereik moet word • Bied aansporings aan individue wat daaglikse teikens haal/oorskry • Identifiseer stadige/swakker individue, herontploo hulle of bied opleiding aan • Monitor afwesigheid/Gebruik klokkaartstelsel • Koop slegs kwaliteit grondstowwe van betroubare verskaffers om te verseker dat produksieteikens betyds bereik sal word • 	<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr><td style="width: 100%;"></td></tr> <tr><td style="width: 100%; text-align: center;">4</td></tr> </table>		4
4			

Vr 1: Totale Punt
50

VRAAG 2

2.1.1 Bereken die korrekte banksaldo in die Algemene Grootboek van Langa Winkels op 31 Augustus 2015.

Neem teken in ag met toeken van punte:

(15153 - 15513) 2 punte

$$13\ 138\checkmark + 10\ 150\checkmark - 360\checkmark\checkmark - 480\checkmark + 10\ 800\checkmark\checkmark - 7\ 400\checkmark\checkmark + 8\ 000\checkmark$$

= R33 848 (dt) **Bewerking; Enige EEN deel korrek**

OF

BANK				
Saldo	b/d	✓ 13 138	tjek 781	✓✓ 360
verouderde tjek		✓ 10150	bankkoste	✓ 480
vaste dep + rente	✓✓	10 800	v/t tjek	✓✓ 7 400
huur inkomste	✓	8 000	Saldo	o/d ☒ 33 848

(Ignoreer besonderhede in bg rekening)

11

2.1.2 Bankversoeningstaat op 31 Augustus 2015

	DEBIET	KREDIET
Kt saldo soos per Bankstaat		✓ 23 678
Kt uitstaande deposito		✓ 18 600
Dt uitstaande tjeks: 767	✓✓ 12 630	
786	✓ 2 340	
802	✓ 9 000	
Korrigeer Tjek 102 (bankfout)		✓✓ 15 540
Dt saldo soos per Bankrekening sien 2.1.1	☒ 33 848	
Bewerking; Totale hoef nie dieselfde te wees nie	☒ 57 818	☒ 57 818

11

2.1.3

Verwys na die uitstaande deposito, R18 600, gedateer 14 Augustus 2015.

Gee TWEE redes waarom die interne ouditeur bekommerd behoort te wees oor hierdie deposito.

Enige TWEE redes: ✓✓ ✓✓

- Hierdie deposito is baie agterstallig en behoort na 'n dag op die bankstaat aangetoon te word.
- Dit lyk asof dit weggeraak het en sal die kontantvloei / likiditeit beïnvloed, want R18 600 is 'n groot bedrag
- Dit kan daarop dui dat die deposito nie gemaak is nie, en dat die persoon verantwoordelik vir die deponering van die R18 600, kontant oorrol/bedrog pleeg.
- Dit kan die resultaat van 'n bankfout wees waar die deposito nie op die bankstaat verskyn nie/bank het dit verkeerd aangeteken

Stel TWEE interne beheermaatreëls voor waarop kontantdeposito's beter beheer kan word.

Enige TWEE interne beheermaatreëls vir kontant ✓ ✓

- Verdelling van pligte waar een persoon 'n ander een kan kontroleer
- Gaan kontant en dokumente na en van die bank gereeld na
- Doen aansoek vir kennisgewings (SMS's) vir deposito's van die bank af
- Twee mense behoort saam na die bank te gaan vir deposito's (sekuriteit)
- Moedig klante aan om direkte/elektroniese betalings te maak om die hantering van kontant te verminder
- Stel 'n beleid op vir gereelde/daaglikse deponering van kontant

6

2.1.4

Verwys na die geweierde tjek, R7 400, ontvang van die debiteur. Verduidelik TWEE maatreëls om geweierde tjeks in die toekoms te voorkom.

Enige TWEE interne beheermaatreëls om geweierde tjeks te vermy: ✓✓ ✓✓

- Verseker dat die ontvangs van tjeks deur 'n ander persoon (nie die kassier) goedgekeur word
- Maak seker dat tjeks volledig/korrek voltooi en geteken is, voordat dit in ontvangs geneem word
- Stel 'n beleid in die besigheid in vir die prosedure wat gevolg moet word vir die aanvaarding van klante se tjeks
- Weier om enige tjeks as 'n metode van betaling te ontvang
- Gaan debiteure se kredietrekords na wanneer hulle vir krediet aansoek doen om te verseker dat hulle wel kan betaal
- Moedig debiteure/klante aan om elektroniese betalings te maak

4

2.2 KREKDITEUREVERSOENING

	DH VERSKAFFERS SE REKENING IN DIE KREDITEURE GROOTBOEK VAN PC HANDELAARS	STAAT ONTVANG VAN DH VERSKAFFERS	
Saldo	R14 905	R15 120	
2.2.1		- 415 ✓✓	
2.2.2	+ 720 ✓✓		
2.2.3	- 460 ✓✓ (of ✓✓ - 920 ✓✓) - 460 ✓✓		
	14 705	14 705	8

1 punt vir teken en 1 punt vir bedrag
-1 vreemde inskrywing per lyn (maks -3)

Vr 2: Totale Punt
40

VRAAG 3

3.1 Skryf slegs die AARP-beginsel langs die vraagnommer (3.1.1-3.1.4) neer.

3.1	3.1.1	Historiese koste ✓	
	3.1.2	Paring ✓	
	3.1.3	Omsigtigheid ✓	
	3.1.4	Wesentlikheid ✓	
			4

3.2.1 Verwys na Inligting E en bereken die wins of verlies op die inruil van die aflewerings-voertuig. Dui duidelik die 'wins' of 'verlies' aan.

Waardevermindering tot op 1 Mei 2015: $125\ 000 \times 20\% \times 9/12 = 18\ 750$ ✓✓

sien waardevermindering

$125\ 000$ ✓ - ($75\ 000$ ✓ + $18\ 750$) - $42\ 000$ ✓✓
 $93\ 750$ (3 punte)

OF

$(75\ 000 + 18\ 750) + 42\ 000 - 125\ 000$

OF

Bateverkope	
✓ 125 000	✓✓✓ 93 750
☑ wins ☑ 10 750	✓✓ 42 000

= R10 750 ☑ **bewerking, een aspek korrek**
Wins ☑ (gebasseer op berekening) (aanduiding v 'wins/verlies' moet duidelik wees)

8

3.2.2 Sien Inkomstestaat op die volgende bladsy

3.2.3 NOTA tot die BALANSSTAAT op 31 Julie 2015

VOORRAAD

Handelsvoorraad	✓ 283 000	6
Verbruiksgoedere voorhande ($45\ 300$ ✓ - $44\ 200$ ✓ + $3\ 500$ ✓) bewerking; een aspek korrek	☑ 4 600	
bewerking	☑ 287 600	

-1 (max) vreemde items; ignoreer die volgorde

3.2.2 METRO SUPERMARKET BPK

INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 JULIE 2015

Verkope ([935 500x1.6✓] 1 496 800✓ - 23 300✓)	Bewerking; een deel korrek	*☑ 1473 500
Koste van verkope	hakies	✓ (935 500)
Bruto wins	bewerking / inspeksie	☑ 538 000
Ander Inkomste	(bewerking)	☑ 29 550
Oninbare skulde ingevorder		✓ 2 500
Kommissie Inkomste (14 800 + 1 500✓)		*☑ 16 300
Wins met verkoop van bate	(sien 3.2.1)	☑ 10 750
Bruto bedryfsinkomste		A ☑ 567 550
Bedryfsuitgawes	('A' - 'B')	☑ (397 000) 13
Ouditfooie (balanserende bedrag) (397 000 - 319 600)	(bewerking)	☑ 77 400
Advertensies (8 000 - 960✓)		*☑ 7 040
Oninbare skulde (2 100 + 1 400✓)		*☑ 3 500
Direkteursfooie (75 000 + 15 000✓)		*☑ 90 000
Versekering		✓ 5 110
Verpakkingsmateriaal		✓✓ 44 200
Salarise en Lone (102 000 + 12 000✓ + 5 000✓)		*☑ 119 000
Werkgewersbydrae ✓		✓ 3 000
**Waardevermindering (18 750 ☑ + 10 500✓ + 12 000✓)		*☑ 41 250
*Verlies a.g.v. brand		✓ 4 000
#Handelsvoorraadtekort ✓ (289 000 - 283 000✓ - 4 000✓)		*☑ 2 000
*[ALT: 'Verlies agv brand' kan hier bygetel wees: = 6 000] 5 punte		
#Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering ✓ ([48 000 x 6% =] 2 880✓ - 2 380✓)		*☑ 500 28
Bedryfswins		B ☑ 170 550
Rente Inkomste (5 400✓ + 1 800✓)		*☑ 7 200
Netto wins voor belasting		☑ 177 750
Inkomstebelasting		(53 325)
Netto wins na belasting		☑ 124 425 6

** Waardevermindering: Voertuig verkoop: 18 750 (sien 3.2.1)
 Nuwe voertuig: 210 000 x 20% x 3/12 = 10 500
 Toerusting: (230 000 - 110 000) x 10% = 12 000

*☑ = een aspek korrek
 - 2 (maks) vreemde items
 # 'H/voorraad' en 'VOS' nie gepeenaliseer as "vreemde items", want korrekte term is bepunt

Vr 3: Totale Punt
65

47

VRAAG 4

4.1

Verduidelik die verskil tussen 'n Balansstaat en 'n Kontantvloeistaat.

Balansstaat:

Enige verduideliking: ✓

- Dit toon die netto waarde/finansiële posisie van 'n maatskappy op 'n spesifieke datum.
- Dit toon die riele/huidige waarde van bates, ekwiteit en laste op 'n spesifieke datum.

Kontantvloeistaat:

Enige verduideliking: ✓

- Dit toon die kontant in- en uitvloeï van die afgelope finansiële jaar.
- Dit toon die kontant resultate van bedryfs-, finansierings- en beleggingsaktiwiteite

2

4.2

Bereken die volgende bedrae soos dit in die Kontantvloeistaat op 28 Februarie 2015 sal verskyn:

Dividende betaal:

$$480\ 000\checkmark - 870\ 000\checkmark + 750\ 000\checkmark\checkmark$$

(1 500 000 x 0,50)

$$480\ 000 + 1\ 620\ 000 - 870\ 000$$

OF - 480 000 - 1620 000 + 870 000

1 punt 2 punte 1 punt

= R1 230 000 **bewerking, een aspek korrek**

5

Uitleg-
punte;
ignoreer die
orde

KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE bewerking	☒ 2 325 000
✓ Opbrengs uit die uitreik van aandele (300 000 x R8) geen hakies ✓	✓ 2 400 000
✓ Terugkoop van aandele (50 000 x R9,50) hakies ✓	✓ (475 000)
✓ Addisionele langtermynlening (908 000 - 508 000) geen hakies ✓	✓ 400 000

10

NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANT-EKWIVALENTE bewerking	☒ (2 989 500)
Kontant en kontantekwivalente: begin van die jaar	2 488 000
Kontant en kontantekwivalente: einde vd jaar (- 515 000✓ + 13 500✓) bewerking; 1 deel korrek	☒ (501 500)

4

Vreemde inskrywings -1 (maks - 2)
Aabieding / Plasing / Verkeerde of onvolledige besonderhede -1 (maks - 2)

4.3

By die AJV het 'n aandeelhouer aangedui dat sy ongelukkig is oor die oortrokke bank op 28 Februarie 2015. Sy voel dat die direkteure sekere swak besluite geneem het wat tot hierdie situasie gelei het. Verduidelik TWEE sulke besluite, met relevante syfers, om haar opinie te ondersteun.

Enige TWEE geldige antwoorde: Verduideliking ✓✓ ✓✓ Syfers ✓ ✓ (3 + 3)

- **Dividende betaal** van R1 230 000 (sien 4.2) lei tot groot uitvloei van kontant.
- **Vaste bates gekoop** is baie hoog (R4 381 000 [=4 051 000 + 330 000]) (sien info E)
- **Terugkoop van aandele** (R475 000) (sien 4.2) verminder kontantbronne / verklein kapitaalbasis van die maatskappy.
- Die **voertuig is verkoop** teen drawaarde (R106 400) (sien info E) al was dit net 1½ jaar oud.
- Die **direkteure het 'n groot bankoortrekking toegelaat** van R515 000 of R501 500 as gevolg van hoë betalings vir dividende/vaste bates.

6

4.4.1

Bereken die vuurproefverhouding

$$(3\,337\,300 - 818\,200) : 2\,063\,700$$

$$\text{OF } (2\,377\,600 + 128\,000 + 13\,500) : 2\,063\,700$$

$$2\,519\,100 \checkmark \checkmark : 2\,063\,700 \checkmark$$

$$1,22 \checkmark : 1 \checkmark$$

bewerking

5

4.4.2

Bereken die netto batewaarde per aandeel.

$$\frac{8\,839\,000 \checkmark}{1\,450\,000 \checkmark} \times \frac{100}{1}$$

$$= 610 \text{ sent } \checkmark \text{ een deel korrek; R of c}$$

$$\text{of } 609,6 \text{ sent of R6,10}$$

3

4.4.3

Bereken die skuld-ekwiteitverhouding

$$908\,000 \checkmark : 8\,839\,000 \checkmark$$

$$= 0,1 : 1 \checkmark \text{ een deel korrek; moet as 'x:1' getoon word}$$

3

4.5

Die direkteure wou graag sakebedrywighede uitbrei en het daarom verkies om eerder lenings gedurende die finansiële jaar te verhoog, as om nog aandele uit te reik. Verduidelik en haal TWEE finansiële aanwysers aan (werklike syfers/ verhoudings/ persentasies) wat relevant is tot hul keuse. Verduidelik of dit 'n goeie keuse was of nie.

Verduidelik ✓✓ ✓✓ TWEE aanwysers ✓ ✓ Syfers genoem by elk ✓ ✓ Opbrengs op gem kapitaal aangewend (ROTCE) ✓

- Dis 18,8%✓ en het verhoog/verbeter vanaf 16,4% (meer wins is gemaak)✓

SKULD/EKWITEITVERHOUDING ✓

- Dis 0,1 : 1 (sien 4.4.3); en is dieselfde as in 2014 (risiko onveranderd, met meer lenings)

Verduideliking: Hang af van berekening hierbo in 4.4.2 en 4.4.3

- Positief gerat✓, omdat ROTCE (18,8%) hoër is as die % rente op lening (12,5%)✓
- Lae finansiële risiko / Maak nie baie van lenings gebruik (steun meer op fondse van interne bronne) / Hulle kan hul lenings terugbetaal (0,1: 1)✓✓
- Dit is dus 'n goeie keuse. (slegs een punt)

8

4.6

Die direkteure is van mening dat die likiditeit agteruit gegaan het. Verduidelik en haal DRIE finansiële aanwysers (met bedrae) aan om hul mening te ondersteun.

Enige DRIE toepaslike finansiële aanwysers:

Naam van aanwyser ✓ ✓ ✓ Syfers en neiging ✓ ✓ ✓

- Bedryfsverhouding: 3,6 : 1 tot 1,6 : 1 / verminder na 1,6 : 1
- Vuurproefverhouding: 3,1 : 1 tot 1,2 : 1 / verminder na 1,2 : 1
- Voorraadomsetsnelheid: 5,1 tot 6,8 keer p.j./ verbeter na 6,8 keer
- Debiteure invorderingsperiode: 35 tot 40 dae / verbeter na 40 dae

Algemene Opmerking: Vir 3 punte ✓ ✓ ✓

Stem nie saam met direkteure se mening, m.a.w:

Likiditeit het oor algemeen verbeter. Bedryfs- en vuurproefverhoudings was te hoog in 2014. Hulle is nou meer effektief in 2015. Voorraad verkoop nou vinniger, wat meer wins kan genereer. Debiteure betaal nog effens stadig - hierdie neiging moet in die volgende jaar aangespreek word.

OF: *Stem saam met direkteure se mening, m.a.w.:*

Likiditeit het verswak/is minder, omdat bedryfs- en vuurproefverhoudinge verminder het en debiteure langer neem om te betaal - minder kontant beskikbaar, ondanks die feit dat voorraadomsetsnelheid vinniger is.

Een geldige opmerking per aanwyser OF 3 punte vir algemene opmerking:

Uitstekende antwoord = 3 punte; Goed = 2; Swak = 1; Verkeerd = 0

Verhoog/verlaag is NIE opmerkings – slegs neigings; Kommentaar is op verbetering/nie / effektiwiteit

Verwagte antwoorde vir 1 punt elk:

- Bedryfsverhouding verbeter / moontlik te hoog in 2014 / kontant te hoog / bedryfsbates verdien nie genoeg opbrengs / hulle is meer doeltreffend in 2015.
- Vuurproefverh. het verbeter / meer doeltreffend in 2015 / kontant is minder
- Voorraadomsetsnelheid verbeter / voorraad verhoog maar verkoop vinniger / ondersteun likiditeit en geskik vir 'n hardewarde winkel.
- Debiteure betaal stadiger / hierdie tendens moet reggestel word / in lyn gebring word met normale kredietterme van 30 dae.

9

4.7

Die Nel familie besit 740 000 aandele in hierdie maatskappy. Verduidelik die uitwerking wat die terugkoop van die aandele op 31 Desember 2014 op hul beheer van die maatskappy gehad het. Toon 'n berekening(e) om jou antwoord te ondersteun.

Voor die terugkoop was die familie se aandeelhouding:

$$\checkmark \text{ Albei syfers} \quad \checkmark$$

$$\frac{740\,000}{1\,500\,000} \times \frac{100}{1} = 49,3\%$$

Na die terugkoop was die familie se aandeelhouding:

$$\checkmark \text{ Albei syfers} \quad \checkmark$$

$$\frac{740\,000}{1\,450\,000} \times \frac{100}{1} = 51,0\%$$

(Nota: Aandeelhouding verhoog met 1,7%; dis korrek vir 4 punte)

- Die familie is nou die meerderheidsaandeehouer. ✓

Vir 3 punte:

- Hulle het minder as die helfte van die uitgereikte aandele besit voor die terugkoop (*1 punt*) maar besit nou meer as die helfte van die uitgereikte aandele (*1 punt*). Die familie is dus nou die meerderheidsaandeehouers (*1 punt*)

OF

Vir 3 punte:

- Hulle besit 740 000 van 1,5miljoen aandele voor die terugkoop (*1 punt*), en besit 740 000 van 1,45miljoen aandele na die terugkoop (*1 punt*). Die familie is dus nou die meerderheidsaandeehouers (*1 punt*)

5

'n Toepaslike berekening sonder 'n verduideliking = maks 2

Vr 4: Totale Punt
60

VRAAG 5

5.1

NO	Bedrag in die Kontantbegroting vir Julie 2015		Bedrag in die Geprojekteerde Inkomstestaat vir Julie 2015	
	ONTVANGSTE	BETALING	INKOMSTE	UITGAWE
Voorbeeld	R3 000		R3 000	
5.1.1		25 000✓		
5.1.2	45 000✓		45 000✓ OF: 24 000✓✓	21 000✓
5.1.3				1 200✓
5.1.4		18 000✓☑ ✓ = bedrag ☑ = plasing	900✓	
5.1.5		50 000✓		50 000✓
5.1.6				2 800✓☑ (33 600/12)

Slegs 5.1.1 + 5.1.3: Geen punt as bedrag in meer as 1 kolom voorkom

✓ = bedrag
☑ = plasing

12

5.2.1 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

	KREDIETVERKOPE	NOVEMBER
Augustus	42 000	
September	49 200	8% 3 936 ✓
Oktober	(108 000 x 40%) ✓ 43 200 ✓	30 240 ☑
November	33 600	20% 6 720 ✓
		40 896 ☑

Inspeksie: 70% van kredietverkope

een deel korrek

6

5.2.2

NO.	BEREKENINGE	BEDRAG
(i)	56 000 (een punt) (84 000 x 100 ÷ 150)✓ x 25%✓	14 000 ☑
(ii)	61 500 (een punt) (82 000 x 75%)✓ x 95%✓	58 425 ☑
(iii)	32 000 x 103%	32 960 ✓✓
(iv)	2 904 x 100 ÷ 110	2 640 ✓✓
(v)	- 22 600 - 10 200	(32 800) ✓✓

een deel korrek

een deel korrek

hakie/neg. ✓
bedrag✓

12

5.2.3.1

Chase het besluit om spesiale kortings aan klante gedurende Oktober aan te bied. Hulle sal weekliks per telefoon of SMS aan hierdie aanbieding herinner word. Na jou mening, het dit die onderneming bevoordeel? Verskaf syfers om jou antwoord te staaf.

Opinie ✓✓ + EEN rede✓ met syfers✓

Nee✓✓

- Werklike verkope was laer (R84 000) in vergelyking met begrote R108 000 ✓
- Verkope het verminder met R24 000 (22%), maar telefoonkoste styg met R2 500 (50%)✓
- Winsgrens was begroot vir 50%, maar net 40% is behaal.

4

5.2.3.2

Verduidelik wat jy aan Chase sal sê oor die beheer van die volgende:

ITEM	KOMMENTAAR MET SYFERS Twee punte elk	RAAD Een punt elk
Aflewering-koste	Verkope is minder as wat begroot is, dus behoort werklike afleweringkoste ook af te neem tot R8 400.✓✓ (10% v verkope)	Ondersoek moontlike bedrog of onbekwaamheid./ Verander na 'n ander afleweringfirma./ Verhaal die afleweringkoste by klante
Telefoon-koste	Oorspandeer met R2 500 (R5 000 tot R7 500)/ Die ekstra kostes het nie gelei tot 'n verhoging in verkope nie. ✓✓	Ondersoek die gebruik van die telefoon / sms-lys Bring kontaklys van klante op datum / Stuur eposse of stroobiljette / Ondersoek ander goedkoper metodes om kontak met klante te maak.✓

6

5.2.4.1 Bereken die aankoopprys van die nuwe voertuig.

$(R6\ 250 \checkmark \times 36 \checkmark) \times 100/90 \checkmark = R250\ 000$ een deel korrek
 hakies nie vereis nie

4

5.2.4.2 Behalwe vir die deposito en die maandelikse paaieiment van R6 250, verduidelik hoe die nuwe Kontantbegroting geraak gaan word. Verskaf DRIE punte.

Enige 3 geldige punte, bv. ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Afleweringskoste betaal aan QIK Deliveries sal vermy word.
- Brandstofkoste moet ingesluit word.
- Salaris van 'n drywer moet voorsien word.
- Versekering vir die voertuig moet ingesluit word.

6

Vr 5: Totale Punt

50

VRAAG 6

6.1	6.1.1	B ✓	3
	6.1.2	D ✓	
	6.1.3	E ✓	

6.2.1 Bereken die waarde van die slotvoorraad van 145 mikrogolfoonde op 30 Junie 2015 deur die EIEU-metode te gebruik.

$$R411\,750 \checkmark + (55 \checkmark \checkmark \times R4\,875 \checkmark \checkmark) \begin{matrix} (4\,750 + 125) \end{matrix}$$

= R679 875 **Bewerking; een deel korrek**

6.2.2 Bereken die koste van verkope.

$$385\,000 \checkmark + 1\,765\,500 \checkmark - 14\,625 \checkmark \checkmark - R679\,875 \checkmark \begin{matrix} \checkmark \text{ (sien 6.2.1)} \\ (3 \times 4\,875) \end{matrix}$$

= R1 456 000 **een deel korrek**

Bereken die gemiddelde % winsgrens vir die jaar behaal.

Bruto wins: 2 303 800 - 1 456 000 = R847 800 **(sien KvV hierbo)**

% winsgrens: $\frac{847\,800}{1\,456\,000} \times 100$

(sien KvV hierbo)

= 58.2% **een deel korrek**

6.2.3

Verwys na Inligting D. Voorsien 'n berekening om te bewys of die inligting wat die stoorkamervoorman gegee het, akkuraat is of nie.

$$\begin{array}{r} \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark \\ \text{Behoort in voorraad te wees: } 70 + 360 - 3 - 276 = 151 \\ \text{Voorhande soos getel:} \qquad \qquad \qquad = 145 \checkmark \\ \text{Vermis:} \qquad \qquad \qquad (151 - 145) = 6 \quad \checkmark \end{array}$$

6

6.2.4

Jane is bekommerd dat die finale voorraad van 145 mikorgolfoonde nie geskik vir haar onderneming is nie. Voorsien 'n berekening of syfers om haar mening te staaf, en verduidelik.

Berekening / Syfers:

Enige geldige syfers: ✓✓

➤ $\frac{145}{276} \times \frac{365}{1} = 192$ dae OF (6 maande+)

OF

➤ $\frac{679\,875}{1\,456\,000} \times \frac{365}{1} = 170$ dae (5,7 maande)

OF

➤ $\frac{\frac{1}{2}(385\,000 + 679\,875)}{1\,456\,000} \times \frac{365}{1} = 133$ dae (± 4 maande)

OF

- Vergelyk voorraad voorhande (145 eenhede) tot totale verkope (276 eenhede)

Verduideliking: ✓

- Nie geskik, omdat voorraad vir minstens 4 - 6 maande sal hou (te veel voorraad voorhande)
- Mikrogolfoonde het 'n lang raklewe, maar sekere modelle kan outyds/verouderd raak omdat nuwe tegnologie beskikbaar raak.

3

6.2.5

Jane het die verkoopprijs gedurende die jaar aangepas om nuwe klante te lok. Lewer kommentaar of hierdie strategie tot voordeel van die onderneming was of nie. Verskaf syfers om jou antwoord te staaf.

Uitstekende/Goeie antwoord = 3 punte; Gemiddeld = 2; Swak = 1; Foutief = 0

Verwagte antwoord met syfers: ✓ ✓ ✓

- Die strategie was suksesvol in April, omdat verkope gestyg het na 150 eenhede toe die verkoopprijs R7 500 per oond was.
- Toe die verkoopprijs beduidend styg in Mei /Jun van R7 500 tot R9 800 het verkope gedaal tot 16 eenhede.
- Sy het nie verkooppriese verminder toe die kospryse gedaal het nie in Des en April.
- Haar mededingers sal waarskynlik hul pryse verminder wanneer moontlik, om hul markaandeel te vergroot.

3

6.2.6

Voorsien TWEE punte om Jane te help om die interne beheer van voorraad in die onderneming te verbeter.

Enige TWEE punte ✓✓ ✓✓

Moontlike antwoorde:

- Gereelde voorraadopnames om seker te maak dat voorraad nie wegraak nie.
- Verdeling van pligte om te verseker dat alle verkope behoorlik opgeteken word
- Verseker dat voorraad se sekuriteit in plek is en doeltreffend werk.
- Hersien prysvasstellingsbeleid om voorraad te verminder tot aanvaarbare vlakke.

4

Vr 6: Totale Punt
35

TOTAAL: 300